

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Філологічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра _____ Філософії та культурології _____
(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Актуальні питання соціальної роботи і соціального забезпечення

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма _____ Соціальне забезпечення _____
(назва програми)

Спеціальність _____ 232 соціальне забезпечення _____
(вказати: код, назва)

Галузь знань _____ 23 соціальне забезпечення _____
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти _____ бакалавський _____
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання _____ українська _____
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники:

к.і.н., доцент Гнатчук О.С. _____
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

[http://www.sociology.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3719\]\[caf_pers_id\]=717&commands\[3719\]=item](http://www.sociology.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3719][caf_pers_id]=717&commands[3719]=item)

Контактний тел. 0372584703

E-mail: o.gnatchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle система

Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3590>

Консультації

Очні консультації: вівторок та середа з 14 до 15
Онлайн-консультації: вівторок - середа з 14-15

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Актуальні проблеми соціальної роботи і соціального забезпечення» спрямований на формування у студентів уявлень про теоретичні аспекти соціальної роботи, історичного розвитку соціально-педагогічної роботи, завдання соціальної роботи в сучасних умовах, націлення майбутнього соціального працівника на аналіз запропонованого матеріалу для подальшого його практичного використання не лише у професійній діяльності, а й особистому житті, навчання приймати оптимальні та аргументовані рішення в різних ситуаціях, опанувати навички спілкування, комунікабельності, толерантності.

2. Мета навчальної дисципліни:

Ознайомити студентів з новими надбаннями в теорії та інноваціями у практиці соціальної роботи і соціальної роботи в Україні: на основі засвоєння теоретичного матеріалу, що його подано в лекційній частині курсу проаналізувати ті аспекти сучасної соціальної роботи в Україні, які матимуть вплив на успішність подальшої професійної діяльності студентів – майбутніх соціальних працівників; ознайомитися з моделями демонополізації соціальної роботи в Україні; навчитися різнобічно аналізувати технології соціальної роботи; засвоїти алгоритми інноваційних технологій сучасної соціальної роботи, розвинути та вдосконалити уміння і навички побудови технологій соціального партнерства, сформулювати й закріпити уміння і навички продуктивної взаємодії у соціально-педагогічній діяльності та практиці соціальної роботи.

3. Пререквізити.

Здобувач вищої освіти має вивчити до початку або разом із цією дисципліною курси, що підвищують ефективність засвоєння курсу «Теорія і практика соціальної роботи», «Історія соціальної роботи», «Недержавний сектор в соціальній роботі», «Соціальна робота з різними групами клієнтів».

4. Результати навчання

Внаслідок вивчення курсу, студенти повинні знати та вміти:

- Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.
- Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.
- Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.
- Самостійно й автономно знаходити інформацію, необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.
- Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.
- Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.
- Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.
- Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.
- Розробляти соціальні проекти на високопрофесійному рівні.
- Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у

розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності (ФК)

ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ФК14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.

ПРН 11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.

ПРН 12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення.

ПРН 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

ПРН 20. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Опис навчальної дисципліни

Опис змістових модулів

Модуль 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕОРІЇ СУЧАСНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ. Соціальна робота і соціальне забезпечення в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Зміст та напрями професійної діяльності соціального працівника в сучасних умовах. Специфіка сучасного етапу розвитку соціальної роботи і соціальної педагогіки в Україні. Сучасні теоретико-методологічні підходи у соціальній роботі. Методологічні підходи до організації соціальної роботи в Україні. Вимоги чинного державного стандарту до здійснення соціальної роботи в сучасних умовах. Розвиток понятійно-термінологічного апарату сучасної соціальної роботи. Вплив соціальних процесів на зміст наукового апарату соціальної роботи як науки. Практика введення нових понять у науковий тезаурус соціальної роботи: вітчизняний досвід.

Модуль 2. ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми. Міжнародні та вітчизняні орієнтири соціальної роботи із вразливими сім'ями з дітьми Концепція сімейно орієнтованої соціальної роботи. Професійна компетентність фахівців із соціальної роботи щодо підтримки вразливих сімей з дітьми. Соціальна послуга патронату в Україні. Міжнародний досвід надання соціальних послуг дітям із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Творчі технології в сучасній практиці соціальної роботи. Провідні виклики соціальної роботи в умовах територіально-адміністративної реформи в Україні. Роль громад у розвитку суспільства. Сутнісна характеристика соціальної мобілізації. Складові елементи соціальної мобілізації. Роль комунікації у контексті соціальної мобілізації. Баланс повноважень і

відповідальності, професійності й доступності, оцінки якості соціальної роботи як провідні виклики соціальної роботи перехідного етапу. Соціальні послуги як технологія роздержавлення соціальної роботи. Вплив державної монополізації соціальної роботи в Україні: хронологічний огляд. Закон України «Про соціальні послуги» як технологія роздержавлення соціальної роботи в Україні. Модель соціальної роботи в умовах територіальної громади. Роль соціологічних методів у визначенні ресурсів територіальної громади. Їх переваги і недоліки. Види ресурсів територіальної громади, їх специфіка і взаємовплив.

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни_ Актуальні питання соціальної роботи і соціального забезпечення												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	ю
Денна	4	7	5	150	2	15		30		105		іспит
Заочна										-		

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Методологічні основи теорії сучасної соціальної роботи в Україні											
Тема 1. Соціальна робота і в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.	21	2	4			15						
Тема 2. Сучасні теоретико-методологічні підходи у соціальній роботі.	21	2	4			15						
Тема 3. Розвиток понятійно-термінологічного	21	2	4			15						

апарату сучасної соціальної роботи.												
Разом за ЗМ1	63	6	12			45						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Технологізація соціальної роботи в сучасній Україні: досвід та перспективи											
Тема 1. Інноваційні технології соціальної роботи в Україні	21	2	4			15						
Тема 2. Творчі технології в сучасній соціальній діяльності та практиці соціальної роботи.	21	2	4			15						
Тема 3. Модель соціальної роботи в умовах територіальної громади	21	2	4			15						
Тема 4. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми.	24	3	6			15						
Разом за ЗМ 2	87	6	18			60						
Усього годин	150	15	30			105						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Зміст та напрями професійної діяльності соціального працівника в сучасних умовах.
2	Специфіка сучасного етапу розвитку соціальної роботи в Україні.
3	Характеристика актуальних проблем сучасної соціальної роботи в Україні теоретико-методологічного рівня.
4.	Вимоги чинного державного стандарту до здійснення соціальної роботи в сучасних умовах.
5	Міжнародні та вітчизняні орієнтири соціальної роботи із вразливими сім'ями з дітьми.
6.	Використання ресурсів громади у соціальній роботі із вразливими сім'ями з дітьми.
7.	Творчі технології як засіб оптимізації сучасної соціальної роботи.
8.	Провідні виклики соціальної роботи в умовах територіально-адміністративної реформи в Україні.
9.	Процедура замовлення та отримання соціальної послуги: характеристика її суб'єктів та бенефіціарів.
10.	Розвиток соціального виховання в умовах глобалізації світу.

11.	Зміст та форми соціально-педагогічної діяльності з профілактики наркоманії, СНІДУ, суїцидів в умовах інформаційного суспільства.
12.	Особливості сучасного соціального виховання в Україні.
13.	Зміст та форми соціально-педагогічної діяльності з профілактики наркоманії, СНІДУ, суїцидів в умовах інформаційного суспільства.
14.	Проблеми соціального виховання представників сексуальних меншин.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для досягнення освітньої мети та прогнозованих програмних результатів використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології.

Методи навчання:

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія);
- МН2 – практичний метод (практичні заняття, практичні завдання);
- МН3 – наочний метод (ілюстрація, демонстрація, презентація);
- МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату, написання есе);
- МН5 – методи дистанційного навчання (з використанням системи Moodle);
- МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
- МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів першого рівня освіти.
- МН 8 – ситуаційні завдання;
- МН 9 – робота з інформаційними ресурсами (нормативними джерелами, навчально-методичною та науковою літературою, інтернет-ресурсами);
- МН 10 – самостійна робота
- МН 11 - робота з тестами
- МН 12 - робота в малих групах
- МН 13 – інші методи навчання

7. Контроль та оцінювання результатів

навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких **60** балів здобувач набирає при поточних видах контролю і **40** балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання визначеним у робочій програмі навчальної дисципліни.

Форми та методи оцінювання

- усне і письмове опитування;
- виконання письмових робіт (есе, реферат);
- стандартизовані тести;
- тестування на платформі Moodle;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- контрольні роботи;
- підсумкове оцінювання: іспит.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	60		
10	10	10	7	8	10	5			

(курсний проєкт (робота))

Виклад та розуміння основних положень змісту роботи	Презентація змісту роботи	Захист роботи	Сумарна к-ть балів
до 30	до 30	до 40	100

5. Рекомендована література

Основна:

1. Взаємодія соціальних служб та загальноосвітніх закладів у здійсненні соціально-педагогічної підтримки дітей трудових мігрантів : Монографія /С. Я. Харченко, В. М. Пігіда ; Держ. закл. «Луган. нац ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2014. –178 с.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред проф І. Д. Звереві. – Київ, Симферополь: Універсум, 2012. – 536 с. – Електронний ресурс. – Режим доступу www.civica.org/main/data?t=3&c=1&q=1946705
3. Використання інтерактивних методів та мультфільмів у профілактиці ризикованої поведінки: методичний посібник для спеціалістів, які працюють з бездоглядними та безпритульними дітьми та підлітками / Журавель Т. В., Лях Т. Л., Нікітіна О. М. – СНІД Фонд Схід-Захід (AIDS Foundation East-West – AFEW), Київ. – 2010. – Електронне джерело. – Режим доступу :http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3484/1/T_ZHURAVEL_T_LYAKH_O_NIKITINA_VIMTMUPRP_KSP&SR_IL.PDF
4. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І.Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрович. –К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. – 256 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1513689511.pdf>
5. Сучасна соціальна робота з сім'єю у громаді: актуальні аспекти. Інформаційно-методичні матеріали / Полякова О. М., Пономаренко Л. І., Шевченко Т. Ю., Борисова А. В; за ред. О. М. Полякової. Суми. 2019. – 176 с.
6. Теорії і методи соціальної роботи : [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
7. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 464 с.

Додаткова:

1. Гарнець О., Гончарук О., Дмитрук Н., Ткачук А. Децентралізація в Україні:соціологічний погляд / [О. Гарнець, О. Гончарук, Н. Дмитрук, А. Ткачук – К.];

- Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2013. – 160 с. – Електронне джерело. – Режим доступу : http://despro.org.ua/media/articles/13_book_goncharuk_web.pdf
2. Збірник сценаріїв інтерактивних вистав з дисципліни “Основи сценарної роботи соціального педагога” : Методичні матеріали до курсу І укладачі І. Палько, К. Марчук. — Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2016. — 88 с. — Електронне джерело. — Режим доступу : http://eprints.zu.edu.ua/23861/1/zb_rnik_2016.pdf
 3. Ніколаєва В. І. Деякі сучасні теоретико-методологічні підходи сутності соціальної роботи (2018). — Електронне джерело. — Режим доступу : <http://eir.pstu.edu/handle/123456789/19668>
 4. Полякова О.М., Бендрик Н.О. Функціонування патронатної сім’ї як актуальна проблема наукових досліджень. — Електронне джерело. — Режим доступу : http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_soc_ped/Zbirn_2018_19_11.pdf
 5. Семез А. А. Соціально-педагогічне проектування: Навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів спеціальності 6.010106 Соціальна педагогіка. — Кіровоград: ВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. — 132 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://pedagogy.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/02/Semez.pdf>
 6. Ташкінова О. А. Впровадження патронату як форми сімейного влаштування дітей в Україні / О. А. Ташкінова, Ю. О. Булигіна // Вісник Приазовського державного технічного університету : зб. наук. праць / ДВНЗ «ПДТУ». — Маріуполь, 2018. — Вип. 1. — С. 129–132. — (Серія : Соціально-гуманітарні науки та публічне адміністрування). — Електронне джерело: <http://eir.pstu.edu/handle/123456789/19671>
 7. Харченко С. Я. Історія, теорія та практика волонтерського руху в Україні [навчально-науково-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів та спеціалістів у галузі соціальної роботи, соціальної педагогіки] / Харченко С. Я., Караман О. Л., Кратінова В. О., Ларіонова Н. Б., Песоцька О. П., Горенко С. В., Юрків Я. І., Островська Н. О. — Луганськ, 2009. — 403 с. — Електронний ресурс. — Режим доступу : [http // www . softacademy . luguniv . edu . ua](http://www.softacademy.luguniv.edu.ua)
 8. Краснова Н. П. Соціалізація особистості : [навчально-методичний посібник] / Краснова Н. П., Харченко Л. П., Пігіда В. М. — Луганськ : Видво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. — 178 с.
 9. Краснова Н. П. Соціально-педагогічна та соціальна робота з різними категоріями клієнтів : [навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закладів] / Краснова Н. П., Харченко Л. П., Пігіда В. М., Юрків Я. І. ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». — Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. — 407 с.
 10. Лешанич Л. В. Історія розвитку патронату над дітьми в Україні / Л. В. Лешанич // Науковий вісник Ужгородського університету. — 2011. — №15. — С. 177–179.
 11. Макійчук Т. Патронат як одна з форм сучасного підходу до розв’язання проблем улаштування дітей, що залишилися без піклування батьків /Т. Макійчук // Журнал Віче. — 2009. — С. 72.
 12. Методичні матеріали для тренера «Захист прав дітей – пріоритетний напрям соціальної роботи» / Автор.-упор. О. В. Безпалько, І. Д. Зверєва, В. О. Кузьмінський, О. А. Лещенко, О. В. Павлик, Ж. В. Петрович; За заг. ред. І. Д. Зверєвої. — К., 2007. — 60 с.
 13. Методичні матеріали для тренера «Нові моделі соціальних служб для сім’ї і дітей: напрями, форми і методи роботи» / Автор.-упор. І. Д. Зверєва, З. П. Кияниця, О. А. Лещенко, Л. О. Ніколаєнко, О. В. Павлик, Л. І. Стрига, Н. В. Татарчук; За заг. ред. І. Д. Зверєвої. — К., 2007. — 132 с.
 14. Методичні матеріали для тренера «Профілактика правопорушень серед неповнолітніх, реабілітація дітей, які перебувають у конфлікті з законом» /Автор.-упор. І. Д. Зверєва, О. А. Лещенко, В. П. Лютий, Н. Ю. Максимова, І. В. Носач, О. В. Павлик; За заг. ред. І. Д. Зверєвої. — К., 2007. — 60 с.

15. Методичні матеріали для тренера «Профілактика раннього сирітства: терміновий захист дитини» / Автор.-упор. О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, В. О. Кузьмінський, О. А. Лещенко, О. В. Павлик, Ж. В. Петрочко; За заг. ред. І. Д. Зверєвої. – К., 2007. – 88 с.
16. Організація і технології соціальної роботи з дітьми вулиці. Навч. посібник/ За ред. Капської А. І. – К. : Інтернаціональний Союз. Ліга Соціальних працівників України, 2003. – 260 с.
17. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проектів / Під ред. І. Зверєвої, Г. Лактіонової. – К. : Науковий світ, 2001. – 49 с.
18. Попович Г. М. Потреби як визначальна умова інституціоналізації соціальної роботи // Г. М. Попович / Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2003. – № 1. – С. 12-21.
19. Посібник з участі громадськості: Проект «Голос громадськості». Міжнародний центр перспективних досліджень / За заг. ред. Дж. Гілберт Хол дар та інш. – К.: Дизайн-студія «i Media», 2002. – 120 с.
20. Римаренко І. Сімейний патронат як інновація у сімейному праві України / І. Римаренко // Вісник АПСВТ. – 2017. – №2. – С. 39–46.
21. Семігіна Т., Вакуленко О., Комарова Н., Романова Н. Методичні рекомендації щодо залучення місцевих громад до вирішення проблем дітей, сімей та молоді, які опинилися у складних життєвих обставинах.[електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/4129>
22. Сила Т. І. Соціально-психологічні основи дослідження територіальної громади [Електронний ресурс] / Т. І. Сила // Вісник післядипломної освіти. – 2013. – Вип. 9(2). – С. 312 – 319. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2013_9\(2\)_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2013_9(2)_43)
23. Слозанська Г. І. Ролі фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді. Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». – 2017. – Випуск 1 (40). – С. 265-268.
24. Соціалізація особистості : [навчально-методичний посібник] / Н. П. Краснова, Л. П. Харченко, В. М. Пігіда ; Держ. закл. „Луган. нац. унт імені Тараса Шевченка”. – Електронний ресурс: www.softacademy.luguniv.edu.ua .
25. Соціальна робота в Україні : [навч. посіб.] / І. Д.Зверєва, О. В.Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. – К.:Центр навчальної літератури, 2004. – 254 с.
26. Харченко Л. Г. Формування сучасних гендерних стереотипів у процесі соціалізації сучасної жіночої молоді : [науково-методичний посібник] / Харченко Л. Г. ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 220 с.
27. Харченко С. Я. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціальнопедагогічної діяльності: теорія і практика : [монографія] / С. Я. Харченко. – Луганськ : Альма-матер, 2006. – 320 с.
28. Харченко С. Я., Харченко Л. Г., Гришак С. М., Болотська О. А. Гендерна соціалізація сучасної жіночої молоді : монографія. / С. Я. Харченко, Л. Г. Харченко, С. М. Гришак, О. А. Болотська ; ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009. – 318 с.
29. Харченко С. Я., Кальченко Л. В., Золотова Г. Д., Горенко С. В. Соціально-педагогічна робота з дітьми групи ризику : монографія / С. Я. Харченко, Л. В. Кальченко, Г. Д. Золотова, С. В. Горенко ; Держ. закл. «Луган. нац.ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009. – 145 с.

6. Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> - Закон України «Про соціальні послуги» (17.01.2019).
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14> - Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» (Редакція від 10.06.2018).

3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556-2012-%D1%80#n9> Розпорядження Кабміну України «Про схвалення Стратегії реформування
4. системи надання соціальних послуг» (8.08.2012)
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-2015-%D1%80#n13> Розпорядження Кабміну України «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року» (23.11.2015)
6. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2017-%D0%BF> – Постанова Кабміну України «Деякі питання здійснення патронату над дитиною» (16.03.2017)
7. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-17> - Наказ Мінсоцполітики України «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю» (7.06.2017).
8. Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження нової редакції кваліфікаційної характеристики професії «Фахівець із соціальної роботи» від 25.05.2012 року № 324 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://romnymcss.edukit.sumy.ua/Files/downloads/наказ%20Мінсоцполітики%20>
9. Науково-методичний журнал «Соціальна робота в Україні: теорія і практика» (архів номерів). – Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://ligasocial.org.ua/index.php/2010-08-31-16-47-51/-q-q>
10. Науково-методичний журнал "Соціальна педагогіка: теорія і практика" (архів номерів). – Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1059>http://www.sociology.kpi.ua/wpcontent/uploads/2015/01/%D0%A1%D0%A0_2014_%D0%B7%D0%B%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0.pdf – Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Соціальна робота: теорія, історія, інноватика». – КІП, 2014 р.
11. http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27272/1/A_Dulia_IL.pdf – Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Соціальна робота і сучасність: теорія та практика вирішення проблем учасників і постраждалих у збройних конфліктах». – КІП, 2019 р.
12. old.data.gov.ua > file > download – Інформаційно-аналітичний звіт Мережі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді міста Києва за 2016 рік.
13. <https://www.msp.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерства соціальної політики в Україні
14. <https://www.msp.gov.ua/news/16762.html> – текст виступу Міністра соціальної політики України на засіданні колегії „Основні досягнення у соціальній сфері та перспективи розвитку” (28.02.2019р.).
15. <https://dismp.gov.ua/> – офіційний сайт ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики»
16. <http://youth-worker.org.ua/> – офіційний сайт Програми «Молодіжний працівник»
17. <http://iom.org.ua/ua> – офіційний сайт Міжнародної організації з міграції
18. <https://gurt.org.ua/> – офіційний сайт ресурсного центру «ГУРТ».
19. <https://www.prostir.ua/category/news/> – офіційний сайт інформаційного порталу «Громадський простір».
20. <https://la-strada.org.ua/> – офіційний сайт ГО «Ла Страда – Україна».
21. <http://gender-ua.org/nash-teatr/formi-teatralnikh-vistav> – офіційний сайт проекту Міжнародна Школа рівних Можливостей.
22. <http://www.p4ec.org.ua/> – офіційний сайт ГО «Кожній дитині».
23. <http://tdd.org.ua/> – офіційний сайт ГО «Театр для діалогу».
24. <http://humra.org.ua> – офіційний сайт проекту «Human rights animation»

7. Політика курсу і очікування

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою. Специфіка курсу здебільшого передбачає акцент на розумінні підходів і принципів, ніж запам'ятовування визначень. Кожен студент повинен ознайомитися і слідувати Положенню про академічну доброчесність Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Зокрема, для успішного засвоєння програмного матеріалу студент зобов'язаний: – не запізнюватися на заняття; – не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку; – самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття; – конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх заняттях; – брати активну участь у навчальному процесі; – своєчасно і акуратно виконувати завдання для самостійної роботи; – відключити мобільний телефон під час занять; – бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів; – участь у контрольних заходах (поточний контроль, модульний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль); – будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про академічну доброчесність Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Результатом невиконання та / або недотримання правил може бути оцінка «незадовільно»